

Kurzus kódja(i):	FLM-241.09
Kurzus címe:	Egyetemes filmtörténet: A modernizmus Kelet-Európában
Tanár neve:	Bárdos Judit, Gelencsér Gábor
Kurzus időpontja, helye:	Kedd 14 30-16 00, 34-es terem
Vetítések időpontja, helye:	
Kurzus típusa:	Előadás
Kurzus leírása:	<p>A félév első felében a kelet-európai modern filmművészet részeként a cseh és szlovák új hullám történetét (Gelencsér Gábor), míg a második felében az orosz, a lengyel és a jugoszláv filmet (Bárdos Judit) tekintik át az előadók.</p> <p><u>Tematika</u></p> <p><u>Cseh és szlovák új hullám</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Társadalmi-politikai közeg, intézményrendszer, az új hullám előzményei 2. Realista hagyomány: a Forman-iskola 3. Avantgárd hagyomány: allegória, parabola, költői film 4. A realista és az avantgárd hagyomány szintézise: lírai kisrealizmus 5. A szlovák új hullám 6. 1968 után: betiltott filmek <p><u>Orosz, lengyel és jugoszláv film</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az „olvadás” korszaka a Szovjetunióban (társadalmi-történelmi körülmények, a filmnyelv megújulása). Csuhráj, Kalatozov. 2. Tarkovszkij életműve. 3. Kiemelkedő orosz rendezők: Mihalkov, Klimov, Sepityko, Mita, Panfilov, Mihalkov-Koncsalovszkij, Aszkoldov. 4. A nemzetiségi filmgyártás: Abuladze, Paradzsanov, Iljenko. 5. A „lengyel filmiskola”: Wajda, Munk, Kawalerowicz. 6. A „morális nyugtalanság” korszaka a lengyel filmben: Wajda, Kieslovski, Polanski, Zanussi. 7. A jugoszláv film: Makavejev, Kusturica, Petrovic, Pavlovic.
Kurzus teljesítésének követelményei:	az előadások anyaga, a vetített filmek ismerete, szakirodalmi olvasottság; a számonkérés módja: kollokvium
Filmek:	(elérhetők a stúdióban)
	<p><u>Cseh és szlovák új hullám</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaromil Jireš: <i>Sikoly</i> (1963) 2. Štefan Uher: <i>A Nap a hálóban</i> (1962) 3. Ivan Passer: <i>Intim megvilágításban</i> (1965) 4. Miloš Forman: <i>Fekete Péter</i> (1963) 5. Vera Chytilová: <i>Százszorszépek</i> (1966) 6. Jan Němec: <i>Az ünnepségről és a vendégekről</i> (1966) 7. Evald Schorm: <i>A pap vége</i> (1968) 8. Jiří Menzel: <i>Szigorúan ellenőrzött vonatok</i> (1966) 9. Elo Havetta: <i>A mezők liliomai</i> (1969) 10. Juraj Jakubisko: <i>Madarak, árvák és bolondok</i> (1969) 11. Drahomira Vihanová: <i>Szétlőtt vasárnap</i> (1969) 12. Karel Kachyňa: <i>A fül</i> (1970) <p><u>Orosz, lengyel és jugoszláv film</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalatozov: <i>Szállnak a darvak</i> 2. Csuhráj: <i>Ballada a katonáról</i> 3. Tarkovszkij: <i>Andrej Rubljov</i> 4. Tarkovszkij: <i>Tűkőr</i>

-
5. Mitta: *Ragyogj, ragyogj, csillagom*
  6. Panfilov: *A tűzön nincs átkelés*
  7. Mihalkov: *Etűdök gépzongorára*
  8. Sepityko: *Kálvária (vagy Forrróság)*
  9. Klimov: *Hurrá, nyaralunk! (vagy: Klimov: Jöjj és lásd!)*
  10. Paradzsanov: *Elfelejtett ősök árnyai*
  11. Wajda: *Hamu és gyémánt*
  12. Kawalerowicz: *Éjszakai vonat*
  13. Polanski: *Kés a vízben*
  14. Kieslovski: *Amatőr*
  15. Makevejev: *Montenegro*
-

Kötelező irodalom:

Cseh és szlovák új hullám

A csehszlovák „új film”. *Filmkultúra*, 1967/3. [összeállítás]

Dániel Ferenc: *Milos Forman*. Múzsák, Budapest, 1988.

Forman, Miloš – Jan Novák: *Fordulatok*. Emlékirataim. Kalligram, Pozsony, 2008, 155–211.

Gelencsér Gábor: Hullámtörés; Szlovák reneszánsz; Kafka macskája; A történelmi film vége. In: Gelencsér G.: *Más világok*. Palatinus, Budapest, 2005, 116–133.

Gelencsér Gábor: A cseh és a szlovák új hullám (1963–1969)

[http://szabadbolcseszlet.elte.hu/index.php?](http://szabadbolcseszlet.elte.hu/index.php?option=com_tanelem&task=all&id_tananyag=48)

[option=com_tanelem&task=all&id_tananyag=48](http://szabadbolcseszlet.elte.hu/index.php?option=com_tanelem&task=all&id_tananyag=48)

Hames, Peter: *The Czechoslovak New Wave*. Berkeley and Los Angeles, 1985.

Hegy Gyula: *Jiří Menzel*. Múzsák, Budapest, 1990.

Zalán Vince (szerk.): *Tavaszi és nyári között*. A cseh és szlovák film antológiája. Budapest Film – Héttorony Könyvkiadó, Budapest, 1990.

Orosz, lengyel és jugoszláv film

Mira Liehm - Antonín J. Liehm: *The most important art. East-European film after 1945*.

University of Kalifornia Press Berkeley – Los Angeles – London 1977.

Az orosz filmről: 199-219. 306-336.

A lengyel filmről: 174-198.

Daniel J. Goulding edited: *Post New Wave Cinema in the Soviet Union and Eastern Europe*. Indiana University Press 1989.

Az orosz filmről: 1-26.

A lengyel filmről: 143-171.

Kovács András Bálint – Szilágyi Ákos: *Tarkovszkij. Az orosz film* Sztalkere Budapest, Helikon, 1977. 16-26, 81-120, 138-206.

Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai* Palatinus 2005. 194.-208. 307-314, 375. 380.

Bikácsy Gergely: *Andrzej Wajda*. Gondolat, Bp.1975.

Daniel Goulding edited: *Five Filmmakers* (Tarkovski, Polanski, Makevejev) Indiana University Press, Bloomington

---